

Národné divadlo Košice

PROTIKORUPČNÝ PROGRAM

2023

Košice 21. Júna 2023

Článok 1

Úvod

1. Protikorupčný program Národného divadla Košice (ďalej „NDKE“) bol vypracovaný v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 z 12. decembra 2018, ktorým bola schválená Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023, v súlade so schválenou Protikorupčnou politikou SR, na základe Metodického odporúčania k riadeniu korupčných rizík Úradu vlády Slovenskej republiky a v súlade s Rezortným protikorupčným programom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.
2. Adresátmi tohto Protikorupčného programu NDKE (ďalej ako „PKP NDKE“) sú zamestnanci a ostatní pracovníci NDKE.
3. Účelom PKP NDKE je poskytnúť adresátom PKP NDKE súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcií, najmä prostredníctvom riadenia korupčných rizík a znižovania priestoru na ich vznik a existenciu.
4. Aktuálne znenie PKP NDKE sa zverejňuje na webovom sídle NDKE.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely realizácie protikorupčného programu sa používajú pojmy:

- 1) **Integrita** znamená vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovými hodnotami a zásadami. V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah. Treba zdôrazniť, že pojem „integrita“ nie je totožný s pojmom „bezúhonnosť“, ktorá sa podľa príslušných právnych predpisov SR preukazuje výpisom/odpisom z registra trestov.
- 2) **Korupcia** vymedzene pojmu korupcia ako zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo prospech iných osôb sa opiera o Dohovor Organizácie Spojených národov (ďalej ako „OSN“) proti korupcii. Podobne aj Európska komisia (EK) v súvislosti s Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú chápe ako „zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech.“ Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných špecifikácií.

Aj keď v čase vypracovania tohto dokumentu samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v Trestnom zákone (TZ) sa v §328 až § 336b uvádzajú druhy konania súvisiaceho s korupciou či úplatkárstvom. Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek konanie poškodzujúce verejný záujem. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, rodinkárstvo, protekcionárstvo, vydieranie, konflikt záujmov, nezákonný lobing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby (tzv. prikrmovanie) a spreneveru verejných zdrojov. Zneužitie právomoci verejného činiteľa v zmysle §326 trestného zákona je vo svojej podstate tiež korupciou, rovnako ako trestné činy pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe a machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnávacím konaním (podrobnejšie vymedzenie pojmu korupcia pozri v glosári, ktorý je prílohou k Metodického odporúčania k riadeniu korupčných rizík Úradu vlády Slovenskej republiky a ktorý je dostupný na:

https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7088_riadenie-korup-rizik_priloha1_glosar_fin.pdf).

V norme ISO 37 001 má pojem korupcia generický charakter a vymedzuje sa ako „ponúkanie, sľubovanie, dávanie, prijímanie alebo požadovanie neoprávnenej výhody akejkoľvek hodnoty (ktorá by mohla byť finančná alebo nefinančná), priamo alebo nepriamo a bez ohľadu na miesto (miesta), v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj úplatok alebo odmena pre osobu, ktorá koná alebo sa zdráha konať v súvislosti s výkonnosťou plnenia povinností tejto osoby“.

- 3) **Korupčné riziko** v užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou. Zahŕňa aj príčiny, príležitosti, priestor alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie alebo konanie. Je to napríklad varovný signál, že môže alebo by mohlo dôjsť k zneužitiu právomoci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb.
- 4) **Odvetné opatrenie** znamená akékoľvek priame alebo nepriame konanie alebo opomenutie, ku ktorému dochádza v pracovnom kontexte, ktoré je vyvolané interným alebo externým nahlásením alebo zverejnením informácií a ktoré oznamovateľovi spôsobuje alebo môže spôsobiť neopodstatnenú ujmu. Patria sem napríklad tieto činnosti uskutočňovaných proti oznamovateľovi za to, že oznámil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania: disciplinárny postih, vyhrážanie, diskriminácia, šikanovanie, verejné alebo neverejné ponižovanie, stalking (prenasledovanie), bossing, mobbing, nátlak, vydieranie, neprimerané zvýšenie pracovnej záťaže.
- 5) **Partner vecného vzťahu (obchodný partner)** - externá strana, s ktorou organizácia má vecný vzťah alebo plánuje zriadiť nejakú formu vecného vzťahu.
- 6) **Protikorupčná prevencia** („predchádzanie korupcií“, prevencia korupcie“) pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na:
  - a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí priestoru, podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie;
  - b) riadenie korupčných rizík vrátane ich oslabovania a odstraňovania;
  - c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie;
  - d) odradzovanie osôb od páchania trestných činov korupcie;
  - e) posilňovanie kultúry etiky, integrity a protikorupčného povedomia.
- 7) **Systém protikorupčného manažerstva** znamená súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne sa ovplyvňujúcich prvkov organizácie na vytvorenie protikorupčných politík, cieľov a procesov na dosahovanie protikorupčných cieľov.
- 8) **Verejná integrita** sa chápe ako dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore. V kontexte činnosti orgánov verejnej moci sa zároveň chápe ako čestnosť, poctivosť, nezaujatosť, nestrannosť, rešpektovanie dôstojnosti, slušnosť, korektnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť pri vykonávaní úradných povinností a zverených právomocí. Je nesporné, že medzi verejnou integritou a korupciou je nepriamoúmerný vzťah.
- 9) **Verejný záujem** sa na účely tohto dokumentu chápe ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšine občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb, ale ako oprávnený nárok, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie a právneho štátu.
- 10) **Zvyšovanie povedomia o korupcii** (angl. „awareness raising“) sa chápe ako interaktívny komunikačný proces zlepšovania schopnosti vnímať a pochopiť súvislosti korupcie, jej prejavy, spôsoby a následky, ako aj rozvíjania spôsobilostí, zručností, motivácie a postojov potrebných na aktivizáciu protikorupčného správania.

POUŽITÉ SKRATKY PKP NDKE:

- PKP NDKE - Protikorupčný program Národného divadla Košice
- EK - Európska komisia
- EŠIF - Európske štrukturálne a investičné fondy
- EÚ - Európska únia
- GR - generálny riaditeľ NDKE
- NPKP - Národný protikorupčný program
- OECD - Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
- OSN - Organizácia spojených národov

- NDKE – Národné divadlo Košice
- TZ - Trestný zákon

Článok 3

Účel, ciele a východiská PKP NDKE

PKP NDKE bol vypracovaný s cieľom zlepšiť protikorupčnú prevenciu a boj proti korupcii, teda na základe identifikácie korupčných rizík a príčin korupcie zamedziť vzniku nových podmienok, príležitostí a situácií pre korupčné správanie v rezorte. Zohľadňuje pritom špecifiká NDKE ako štátnej príspevkovej organizácii, resp. kontext jeho pôsobnosti a kompetencií. Z podstaty koncepcie protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 vyplýva, že účinné predchádzanie korupcii je omnoho lacnejšie, než samotný proces riešenia prípadov, keď korupcia už vznikne („skutok sa stal“). Zámerom tohto PKP NDKE je teda vytvoriť prostredie, ktoré:

- zdôrazní ochranu verejného záujmu a odmietanie korupčného správania a konania na všetkých organizačných úrovniach,
- zvýši dôveru občanov v čestný a dôveryhodný výkon organizácie,
- zvýši povedomie o korupcii, aktivizuje protikorupčné správanie a konanie zamestnancov a zlepši podmienky na nahlasovanie podozrení z korupcie a možnosti ochrany jej oznamovateľov,
- dôsledne uplatní vyvoditeľnú (osobnú) zodpovednosť za korupciu,
- nastaví účinné kontrolné mechanizmy a zabezpečí efektívne odhaľovanie korupčného konania,
- presadí transparentnosť rozhodovania, konania a procesov a minimalizuje rozhodovanie založené na vlastnej úvahe,
- vytvorí podmienky na zabránenie zneužitia moci, vplyvu a postavenia, klientelizmu, rodinkárstvu a protekcionárstvu.

Podstatou PKP NDKE je dodržiavanie zásady nulovej tolerancie korupcie, odstránenie beztrestnosti páchania korupcie. U osôb nahlasujúcich korupciu sa nesmie vytvárať pocit viny a u páchatel'ov drobnej korupcie pocit kolektívnej neviny. Zamestnanec musí mať istotu, že jeho oznámenie o podozrení z korupcie, korupčnom správaní alebo konaní zostane dôverné a nebude proti nemu podniknuté odvetné opatrenie. Pri rozhodovaní na základe vlastnej úvahy nesmie byť spochybnená integrita ani dôveryhodnosť organizácie, v mene ktorej sa rozhodnutie vydáva.

Na základe úlohy B.4 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 585 z 12. decembra 2018 k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roku 2019 – 2023 NDKE je povinné priebežne vykonávať vyhodnocovanie rezortného protikorupčného programu vždy do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok formou hodnotiacej správy hlavného kontrolóra predloženej generálnemu riaditeľovi NDKE.

PKP NDKE je otvorený dokument, ktorý sa bude v prípade potreby, zistení nových skutočností a odhalenia nedostatkov priebežne aktualizovať (prípadne sa navrhnu zmeny alebo doplnenia jednotlivých opatrení, riešenia problémov a pod.).

Článok 4

Úlohy a opatrenia

Cieľ č. 1: Zmenšiť priestor na existenciu a vznik korupčných rizík

Ukazovateľ: Priebežná kontrola zameraná na nedostatky umožňujúce vznik a existenciu korupčných rizík

Priebežná kontrola zameraná na nedostatky, ktoré umožňujú alebo by mohli umožniť vznik a prípadne existenciu korupčných rizík, musí byť založená na faktoch (zásada dôkazného základu). Prítom sa identifikujú tie korupčné riziká, ktoré je možné predvídať vzhľadom na účel organizácie, jej veľkosť, štruktúru, rozhodovacie právomoci, povahu, rozsah a zložitnosť činností. Treba však zdôrazniť, že

identifikované korupčné riziko neznamena, že už dochádza ku korupcii alebo s ňou súvisiacej protispoločenskej činnosti. Toto riziko iba naznačuje, že existuje priestor, príležitosť alebo vhodné podmienky na uskutočnenie korupcie.

Opatrenie č. 1.1: Zaviesť priebežnú kontrolu zameranú na nedostatky umožňujúce vznik a existenciu korupčných rizík

Ukazovatele: Priebežné kontroly vykonávané raz za pol roka

Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti opatrenia: do 30. júna každoročne za predchádzajúci kalendárny rok

Zodpovední: hlavný kontrolór, GR

Opatrenie č. 1.2: Identifikovať potenciálne riziká vzniku korupcie – prevencia vzniku korupcie

Ukazovatele: Vypracovanie a prípadné úpravy a doplnenia postupov, usmernení, pokynov s cieľom prevencie vzniku korupcie bezodkladne po identifikácii rizika

Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti opatrenia: do 30. júna každoročne za predchádzajúci kalendárny rok

Zodpovední: hlavný kontrolór, GR

Cieľ č. 2: Účinne chrániť oznamovateľov podozrení z korupcie, inej protispoločenskej činnosti a neetického správania

Ukazovateľ: NDKE má zavedený systém ochrany oznamovateľov, ktorý im poskytuje istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti

Princípom ochrany oznamovateľov sú postupy a pravidlá nastavené tak, aby zaručovali podporu a ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na vznik korupčných rizík, možné korupčné alebo iné protispoločenské konanie či neetické správanie. Súčasťou ochrany týchto osôb je uplatňovanie systému pravidiel a postupov na nestranné posúdenie správania voči zamestnancovi, ktoré je možné pokladať za odvetný postih za to, že nahlásil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania, či neetického správania. Dôkazné bremeno je na osobe, ktorá navrhla alebo uplatňuje postih. Samotná existencia právnych predpisov na postihovanie korupcie nestačí na to, aby sa miera korupcie znížila.

Opatrenie č. 2: Zvyšovanie povedomia zamestnancov o ochrane oznamovateľov a postupoch oznamovania podozrení z korupcie, korupčného správania a iného protispoločenského konania

Ukazovatele:

- a) Zabezpečovanie účasti zodpovedných zamestnancov na školeniach organizovaných zo strany zriaďovateľa, resp. organizovaných inými odbornými inštitúciami realizovanými v nadväznosti na prijímanie a novelizáciu zákonov, ktoré sa týkajú verejnej správy,
- b) dodržiavanie postupov stanovených v Smernici o vnútornom systéme prijímania a vybavovania oznámení o protispoločenskej činnosti,
- c) zamestnanci poznajú postupy nahlásovania nekalého konania,
- d) zamestnanci sú schopní požiadať o ochranu v prípade nahlásenia podozrení z nekalého konania.

Termín: trvalý

Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti: pravidelne v rámci aktualizácie PKP

Zodpovední: generálny riaditeľ, riaditelia jednotlivých útvarov, resp. vedúci úsekov spadajúcich priamo pod generálneho riaditeľa

Cieľ č. 3: Zvyšovanie povedomia o korupcii, aktivizovať protikorupčné správanie a konanie zamestnancov

Ukazovateľ: Zamestnanci sa iniciatívne zapájajú do prevencie korupcie vrátane identifikácie korupčných rizík a navrhujú opatrenia na ich minimalizáciu a prípadne odstránenie

Dôležitým krokom bude klásť dôraz na skutočné, praktické uplatňovanie a vyhodnocovanie účinnosti protikorupčného úsilia a odstránenie nedostatkov v aplikačnej praxi, napríklad pri uplatňovaní zákonov a predpisov.

Opatrenie č. 3: Umožniť zamestnancom podávať anonymne návrhy na prijímanie opatrení v súvislosti s prevenciou korupcie a na minimalizáciu a prípadne odstránenie korupčných rizík

Ukazovateľ: zvýšená iniciatíva zamestnancov pri identifikácii priestoru a príležitostí umožňujúcich vznik a existenciu korupčných rizík

Termín: trvalý

Vyhodnotenie návrhov opatrení: pravidelne v rámci aktualizácie PKP

Zodpovední: generálny riaditeľ, hlavný kontrolór

Článok 5

Vyhodnotenie plnenia úloh stanovených v Protikorupčných programoch Národného divadla Košice

K dátumu podpisu tohto PKP NDKE nebola identifikovaná zmena v podmienkach Národného divadla Košice v rizikovej oblasti z hľadiska korupcie. Úlohy v Protikorupčných programoch Národného divadla Košice boli priebežne vykonávané.

Naďalej platia opatrenia, ktorých termín bol v Protikorupčných programoch Národného divadla Košice stanovený ako trvalý, t.j.:

- Informácie a dokumenty o verejnom obstarávaní v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverejňovať v profile verejného obstarávateľa,
  - Zodpovedný: referent pre verejné obstarávanie a referent zdravotnej služby
  - Termín: trvalý
- Správy o činnosti a hospodárení zverejňovať na webovej stránke NDKE za príslušný kalendárny rok,
  - Zodpovedný: WEB EDITOR – PR,
  - Termín: trvalý
- Dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti vynaložených finančných prostriedkov, pri hospodárení s verejnými finančnými prostriedkami postupovať v zmysle platnej legislatívy a platných interných smerníc (Vnútroodniková smernica na vedenie účtovníctva, Smernica o obehu a evidencii zmlúv a niektorých interných predpisov, Smernica o finančnej kontrole, Smernica o verejnom obstarávaní),
  - Zodpovední: generálny riaditeľ, riaditeľ ekonomického a administratívno-právneho útvaru, vedúci zamestnanci,
  - Termín: trvalý
- V zmysle Zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám zabezpečenie zverejňovania všetkých zmlúv v rámci platnej legislatívy v Centrálnom registri zmlúv a zverejňovanie objednávok a faktúr na webovom sídle organizácie.
  - Zodpovední: referent pre verejné obstarávanie a referent zdravotnej služby, asistent generálneho riaditeľa, hlavný kontrolór, WEB EDITOR – PR,
  - Termín: trvalý
- Povinnosť všetkých zamestnancov čestne, poctivo, nestranne a dôveryhodne vykonávať svoje pracovné činnosti v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami.
  - Zodpovední: všetci zamestnanci
  - Termín: trvalý

Článok 6

Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia PKP NDKE

Účelom monitorovania PKP NDKE je zistiť mieru úspešnosti vykonávania protikorupčných opatrení pri dosahovaní cieľa, ktorým je presadzovanie a ochrana verejného záujmu prostredníctvom zmenšenia a odstránenia priestoru a príležitosti pre korupciu v organizácií a udržania dôvery verejnosti k zamestnancom organizácie.

Pri monitorovaní sa priebežne zbierajú údaje a informácie o stave vykonávania opatrení zainteresovanými subjektmi. Na zabezpečenie hladkého priebehu monitorovania a náležitého vyhodnotenia PKP NDKE je však nevyhnutná spolupráca a súčinnosť so všetkými organizačnými zložkami NDKE. Pri monitorovaní, ako aj vyhodnotení, sa berú do úvahy najmä informácie poskytnuté organizačnými zložkami NDKE. Pri hodnotení sa berie do úvahy aj určenie nedostatkov (resp. slabých stránok), ktoré majú nepriaznivý vplyv na schopnosť identifikovať, zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká. Zároveň sa identifikujú príčiny nevykonania alebo nedostatočného vykonávania opatrení. Takisto sa uvedie, aké zlepšenia sa dosiahli a aké sú trendy a poučenia pre ďalšie obdobie.

Keďže PKP je otvorený dokument, počíta sa s tým, že v prípade potreby a zistenia nedostatkov a nových skutočností bude priebežne aktualizovaný. Súhrnné hodnotenie vykonáva zodpovedný zamestnanec (aktuálne hlavný kontrolór) zaoberajúci sa protikorupčnou politikou v NDKE raz ročne za uplynulý kalendárny rok a predkladá ho GR.

Článok 7

Záverečné ustanovenia

1. Protikorupčný program je otvorený dokument. Jednotlivé útvary, úseky spadajúce priamo pod generálneho riaditeľa NDKE a referáty spadajúce priamo pod generálneho riaditeľa NDKE môžu navrhnúť zmeny a doplnenia jednotlivých opatrení, riešenie problémov a spôsoby eliminácie prekážok jeho realizácie. V záujme zvyšovania účinnosti prevencie korupcie sa bude v prípade potreby aktualizovať so zreteľom na nové situácie, podmienky, príčiny a javy súvisiacimi priamo či nepriamo s korupciou a korupčnými rizikami. Úlohy vyplývajúce z protikorupčného programu a jeho aktualizácia sa vyhodnocuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.
2. Tento Protikorupčný program NDKE nahrádza Protikorupčný program NDKE zo dňa 29.06.2022 a nadobúda účinnosť **1.7.2023**.

V Košiciach, 21.6.2023

generálny riaditeľ
Mgr. art. Andrej Šoth, ArtD.